

čaju, koju je ratificirala naša država, pa se u nedostatku posebnih propisa ovo načelo ima primijeniti i u internom cestovnom prijevozu. Ispitujući visinu štete koju je primalac imao zbog zakašnjenja isporuke, sud je pravilno postupio kad je uzeo da stvarna šteta primaoca, odnosno tužioca, iznosi dnevnicu za 6 radnika koje je primalac odredio za istovar odnosnog kamiona. Naime, ne može se uzeti da bi bilo opravdano da je primalac s radnom snagom čekao 6 dana na dolazak kamiona, kad je čekajući jedan dan utvrdio da odnosni kamion nije došao. Pripremvši radnu snagu na dan očekivanog dolaska kamiona, primalac je sa svoje strane udovoljio obavezi da očekivani kamion brzo i uredno istovari. Međutim, ako odnosni kamion u normalno očekivanom roku ne dodje, tada će odnosni kamion, odnosno vozar, snositi sve posljedice toga, što će došavši na mjesto odredišta morati čekati na istovar kamiona, i u takvom slučaju neće moći zaračunavati eventualnu ležarinu za čekanje na istovar. Prema tomu u predmetnom slučaju primalac nije trebao niti smio zadržavati duže od jednog dana radnu snagu koju je pripremio za istovar kamiona, već ju je trebao zaposliti na drugom mjestu ili otpustiti, te nakon što dodje kamion prikupiti potrebnu radnu snagu da se odnosni kamion istovari, bez obzira da li će zbog nedostatka radne snage odnosni kamion biti istovaren u predviđenom roku istovara. U takvom slučaju uredan primalac moći će odbiti zahtjev vozara za naknadu ležarine, jer vozar ga nije obavijestio o zakašnjenju, niti o naknadnom dolasku kamiona, pa stoga neće ni imati osnove za zahtjev na ležarinu. Prema tome prigovori žalbe da ga vozar nije obavijestio o naknadnom roku dolaska kamiona, i o činjenici da je kamion u defektu, ne daju nikakove osnove, jer primalac nije u datom slučaju postupao pažnjom urednog privrednika, kako je to pravilno prvostepeni sud ocijenio.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 13.VI 1962.

Vijeće: Julije Dim, Gabro Badovinac, dr Branko Jakaša

Odnos broda koji vrši slobodnu plovidbu i lučkog slagača - Brod stupa u ugovorni odnos sa slagačem samo ako od slagača dobije nalog za rad - Činjenica što se zapovjednik broda nije protivio radu slagača na brodu ne stvara između njih ugovorni odnos - Slagač ne može prema brodu isticati zahtjev za naknadu troškova iskrcaja, pozivajući se na nepravredno obogaćenje broda, ako je brodar sklopio ugovor o prijevozu pod uvjetima FIO

Kad je brod slobodne plovidbe stigao u luku, slagač je, bez poziva zapovjednika broda, iskrcao teret. Slagač traži da mu brodar nadoknati jedan dio troškova iskrcaja, i to konkretno troškove winchmana. Brodar se protivi tužbenom zahtjevu, i navodi, među ostalim, da nije sa slagačem stupio u nikakav ugovorni odnos, pa da, prema tome, nije ni pasivno legitimiran. Osim toga navodi da je sklopio ugovor po uvjetima FIO, te da ne snosi troškova iskrcaja.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu. Navodi da je tužitelj izvršio iskrcaj sa svojim winchman-ima, a da tuženik nije tom radu prigovorio, odnosno da nije zabranio pristup tužiočevim ljudima na brod, i prema tome da je, bez obzira na uvjete o prijevozu, na koje se tuženik poziva, tuženik dužan tužitelju isplatiti utuženi iznos kao naknadu za stvarno izvršeni rad u njegovu korist.

Na osnovi žalbe drugostepeni sud je prvostepenu presudu preinačio, i tužitelja odbio sa zahtjevom tužbe, iz slijedećih osobnih razloga:

U smislu tužiočevih općih uvjeta rada, po kojima on posluje, tužitelj bi mogao s uspjehom tražiti od tuženika plaćanje utuženog iznosa samo onda da je za izvršenje ove usluge primio od tuženika nalog, odnosno dispoziciju, i to isključivo u pismenoj formi /čl.65-72 Općih uslova/. Takav dokaz tužitelj niti u prvostepenom postupku ni u odgovoru na žalbu nije predočio.

Ne može se prihvatiti ni tužiteljeva tvrdnja da se tuženikov zapovjednik broda nije protivio saopćenju tužiteljevih službenika da će posao iskrcaja vršiti tužiteljevi ljudi na teret broda. U prvom redu - a bez obzira na daljnje - takvo "ne protivljenje" ne bi moglo stvoriti za tuženika nikakvu obvezu prema tužitelju, to tim više što je i za tužitelja, prema njegovim Pravilima, obavezna samo pismena dispozicija.

Medjutim, pogrješno je stajalište prvostepenog suda, da je tuženikov zapovjednik, time što nije prigovorio radu tužiteljevih winchmana, svojevolumno odstupio od navedenih ugovornih klauzula. Tuženikov zapovjednik nije trebao niti upotrijebiti silu da "zabrani pristup tužiteljevim ljudima na brod", ili da im "zabrani" rad na brodskim "winchovima", kako to nepravilno smatra prvostepeni sud, nego je radi otklanjanja obaveze plaćanja ove operacije bilo posve dovoljno što je zapovjednik odbio potpisati odnosnu dispoziciju, a ova je činjenica u prvostepenom postupku utvrđena.

Prema tome ne može se uzeti da bi medju strankama postojala neka prećutna pogodba o tuženikovom prihvatu tužiteljevih usluga.

Nije pravilno ni pravno shvaćanje suda prvog stepena da je obaveze plaćanja za tuženika nestalo time što je tužitelj obavio iskrcavanje tereta na tuženikovu korist, jer je obavljanje toga rada s tužiteljeve strane bilo bez ikakve koristi za tuženika, jer je tuženik, kako je već rečeno, imao za te poslove ljude iz svoje posade, koje nije trebao posebno nagradjivati. Osim toga tuženik je u ovom slučaju ugovornom klauzulom FIO iz čarter-ugovora bio oslobođen troškova ukrcavanja i iskrcaavanja, to ni trošak rukovanja brodskih dizalica njega ne tereti, jer se prema t.19 i 21 ugovora ukrcaj i iskrcaj vrši na pogibelj i trošak krcatelja, odnosno primaoca. Prema t.22 tuženik je bio dužan

dati krcatelju, odnosno primaocu tereta na raspolaganje besplatnu poslugu brodskih dizalica, no i to samo pod uvjetom ako to mjesni propisi dopuštaju. To znači, ako bi upotreba članova brodske posade za poslugu brodskih dizalica u smislu mjesnih propisa bila nedopuštena - kao što je to u ovom slučaju - ide trošak tužiteljevih winchmana na trošak primaoca tereta u smislu gornjih ugovornih utanačenja.

Prema tomu tužitelj na osnovi gore navedenog ne bi mogao od tuženika tražiti da mu plati rad njegovih winchmana, jer taj trošak, kako je već rečeno, ide na račun primaoca tereta.

Dakle niti iz ove pravne osnove tuženik nije u obvezi da plati tužitelju utuženo potraživanje.

L.H.

Bilješka.- U gornjoj presudi sud je na jasan način zauzeo stajalište da kod brodova slobodne plovidbe odnos između lučkog slagača i broda može nastati samo na osnovi njihovog međusobnog ugovora. Ugovor koji slagač zaključi nema nikakve veze s ugovorom o prijevozu. Klauzule prijevoznog ugovora, koje eventualno brodaru nameću dužnost snalaženja troškova ukrcaja ili iskrcaja, ne mogu utjecati na odnos stranaka u stivadorskom poslu. Slagač ima pravo zahtijevati naknadu troškova od onoga s kojim je sklopio ugovor. Klauzule prijevoznog ugovora odnose se samo na brodaru s jedne i naručitelja, odnosno primaoca, s druge strane.

Interesantno je obratiti pažnju na činjenicu da je u gornjem slučaju slagač nastojao zasnovati svoj tužbeni zahtjev i na naslovu neopravdanog obogaćenja sa strane brodaru. Primjenom građanskog prava takvo stajalište moglo bi se i braniti. Međutim u konkretnom slučaju nije bilo neopravdanog obogaćenja. Sud je utvrdio da je klauzula FIO iz prijevoznog ugovora oslobodila brodaru bilo kakvih troškova iskrcaja, pa prema tome ni djelatnost koju je obavio tužitelj nije išla u korist brodaru, nego primaoca.

Kod linijskih brodova judikatura nije suglasna u tome da li slagač može stupiti u ugovorni odnos s primaocem, a da s njim ne sklopi ugovor, i to isključivo na osnovi ugovora zaključenog s brodarom. Ima stajališta koja takav odnos zasnivaju.

L.H.